

ZGODNJA DANICA.

KATOLIŠK CERKVEN LIST.

»Danica« izhaja vsak petek na celi polji in velja po pošti za celo leto 7 kron, za pol leta 3 krone (0 vinarjev, za četrt leta 2 k oni. V tiskarni sprejemana za celo leto 6 kron, za 1/2 leta 3 krone, za 1/4 leta 1 krono 50 vin., ako bi bil petek praznik, izide »Danica« dan poprej.

Tečaj LIII.

V Ljubljani, 12. januarija 1890

List 2.

Pojdite na dan!

Misli moje, misli tužne,
cveti moje duše,
vi zakladi moji rožni,
pojdite na dan!

Lahna, nežna krila svoja
ve razpnite! V cvetni
mladi svet mi poletite
čez goro in plan.

Tam za goro tretjo, lahko
splavajte na zemljo,
a previdno! V nizki koči
sanja mati san.

Šepetajte, govorite
ji o sinu njenem,
in povejte, jo prosite,
da naj moli zanj.

Njene treba on tolažbe,
njenih treba nujno
nežnih besedi hladečih,
Pojdite na dan!

F. Kraljič.

Cerkve in zvonovi v dekaniji Kranj.

I.

Kranj.

Mestna župna cerkev je posvečena sv. mučenikom **Kanciju, Kancijanu Kancijanili in Protu**. Njihovo podobe stojé okrog velikega oltarja med peterimi gotskimi okni.*)

*) Bolj obširen cerkveno-zgodovinski opis mestne župnije v Kranju najdeš v knjižici *Kranj*, spisal Jos. Lavtižar, tiskala katoliška tiskarna v Ljubljani leta 1898.

Kancij in Kancijan sta bila brata, Kancijanila njuna sestra, vsi trije plemenite rodovine. Prot je bil njihov učenik. Živel so ob času, ko je vladal v Rimu cesar Dijoklecijan (284—305). Cesar je izdal oholi ukaz, da mora vsak pred njim poklekniti in ga počastiti z besedami Dominus et Deus (Gospod in Bog). Kristijani tega niso hoteli storiti, dobro vedoč, da Gospod in Bog ni kak človek na zemlji, naj je tudi cesar, ampak le Bog v nebesih. Kancij in njegovi tovariši ostanejo zvesti veri ter podpirajo v Rimu mučence. Da bi pomagali še kristijanom po drugih krajih, popotujejo po raznih deželah in pridejo slednjič v Oglej (Akvileja). To mesto je bilo takrat tako veliko, da je bivalo v njem blizu pol milijona ljudi. Tukaj jih vlové sovražniki leta 303 in vsem štirim odsekajo glave. Njihov god se praznuje 31. maja.

Ko je bil poravnán razkol, ki je vznemirjal celih 141 let oglejsko cerkev (557—698), združili so se očaki zopet z Rimom in toliko vspešneje delovali za razširjevanje krščanske vere. Karol Veliki, priborivši si leta 788 kranjsko deželo, je storil v zvezi s patrijarhom sv. Pavlinom mnogo za pokristijanjenje Slovencev in ob tem času je bil gotovo tudi Kranj z okolično krščansko občino. Iz leta 1226 nam je znan župnik in naddijakon Peter (magister Petrus), kateremu je poveril slavni očak Bertold (1218—1251) duhovno vodstvo za ves gorenski okraj.

Župnija je pripadala do leta 1355 oglejski očakovini, od katere ima svoj izvir in zato so jej dali tudi oglejske mučenike za patrone. To leto (1355) jo je daroval očak Nikolaj, sin češkega kralja Ivana, avstrijskemu vojvodi Albrehtu. Od 1355 do 1507 sicer še vedno Ogleju v cerkvenih zadevah podložna, bila je vendar last avstrijske vladarske hiše. Leta 1448 prejme cesar Friderik IV. od papeža Nikolaja V. pravico, da jo oddaja, komur hoče.

Vsled prošnje škofa Krištofa Rauber-ja pa jo vtelesi Friderikov naslednik Maksimilijan I. 17. avgusta 1507 ljubljanskemu škofijstvu. Od tega časa dalje imajo ljubljanski škofje pravico patronata. Oglejski očaki so si hoteli sicer še vedno prisvajati neko oblast, toda škof Tomo Chroñ jim je pokazal s svojo odločnostjo, da Kranj ni več v oglejski, ampak v ljubljanski škofiji.

Prvotna cerkev je bila zidana v romanskem slogu ter je imela samo dve ladiji: glavno ladijo in ono na evangeljski strani, sorodna stari župnijski cerkvi sv. Jurija v Stari Loki. Sedanja kranjska cerkev je častitljiv spominek krščanske umetnosti iz srednjega veka. Pri cerkveni zidavi se poznate dve dobi: srednje-gotska in pozno-got-ka. Svetišče (prezbiterij) ima čisti križasti svod, ladija pa bogato zvezdasto rebrovje. Ta razložek kaže, da je svetišče kakih sto let starejše kakor ladija. Poslednjo so dozidali l. 1491, torej prav takrat, ko so Turki najbolj nadlegovali gorensko stran. Ob onem času je bil v Kranju župnik in naddijakon Matija Operta, ki ima na severni strani župne cerkve v zunanji steni vzdano kamenito ploščo z napisom: DOMINUS MATHIAS OPERTA, DOCTOR DECRETORUM, PLEBANUS HUIUS ECCLESIE, ARCHIDIACONUS CARNIOLE ANNO DOMINI 1511. (Gospod Matija Operta, doktor kanonskega prava, župnik te cerkve, naddijakon na Kranjskem v letu Gospodovem 1511).

Cerkev je 38·70 m dolga, 18·10 m široka, in 16 m visoka. V glavni ladiji sta na vsaki strani dva mogočna stebra, ki jo delita v tri dele. Poleg velikega oltarja je na listni strani zakristija, na evangeljski kapela svetega Križa. Zraven prižnice vidimo v oltarju Krista s ke-lihom v roki. Spominja nas, da je bila tukaj starodavna bratovščina sv. rešnjega Telesa, ustanovljena leta 1445. (Gotts Leichnams Bruderschafft). Na ravno tej strani stoji kameniti oltar sv. Barbare in sv. Katarine, njemu nasproti sv. Neže in sv. Uršule, dalje proti svetišču pa oltar Matere božje. Temeljito je vso cerkev prenovil leta 1892 sedanji veleč. gosp. dekan Anton Mežnarec ter jo oskrbel z opravo, ki se prilaga gotski zidavi. Slovesno jo je posvetil prevzvišeni knezškof dr. Jakob Missia 9. oktobra omenjega leta. — Župne matice niso zelo stare. Krstna knjiga se začne leta 1640, mrliška 1681, poročna 1715.

Veličastni 62 metrov visoki stolp, ki je zrastel v 14. stoletju, stoji še vedno kakor nov, ne majan in nadvladujoč vso okolico. Sostavljen iz rezanega lahkega kamena in do velikih lin čvetero voglat ima 5·11 m svetlobe v kvadratu z 1·76 m debelim zidom.

Od velikih lin se stisne zidava v osmero-kot ter se končuje s piramidalno bakreno streho. Zvonovi pojejo v b moll trizvoku s podvojeno toniko, terco in kvinto (B-des—f-b des-f = 1, 3, 5, 8, 10, 12). Premera imajo 163 : 136 : 108 : 82 : 67 : 55 cm.

Veliki zvon (Kocijan) je vliil Vincencij Samassa v Ljubljani leta 1812 s težo 4024 funtov. V tem času so ga obrnili dvakrat, da vdarja sedaj kembelj na tretjem prostoru. Kinčajo ga podoba: Križ. Marijino vnebovzetje sv. Jurij na konju Napis ob vratu: SANCTIS CANTIO, CANTIANO, CANTIANILLE ET PROTHO, PATRONIS ECCLESIE DICATUM. (Posvečen cerkvenim zavetnikom sv. Kanciju Kancijanu, Kancijanili in Prothu) Ob krilu: AUGUSTINO SLUGA, PAROCHO ET DECANO NATALI PAGLIARUZZI MAIRIO. INCENDIO ELAPSI ANNI CONSUMTA URBE, AERO COLLATO FIERI CURARUNT THADEUS JOSEK, BLASIUS TRFPINZ ANTISTITES REDITUUM TEMPLI CAETERIQUE CIVES ANNO 1812. (Ko je bil Avguštin Sluga župnik dekan, Natal Pagliaruzzi župan, Tadej Josek in Blazij Trpinec cerkvena ključarja in ko je bilo prejšnje leto mesto pokončano z ognjem — napravili so ta zvon z drugimi meščani l. 1812).

Drugi (nedeljski) tehta 2900 funtov. Marija s sklenjenima rokama in obdana s sijajem, sv. Ivan Nepomuk.

Tretji ima ime osmi zvon, ker zvonijo ž njim vsak dan ob osmih zjutraj. Križ. sv. Matej z angeljem, sv. Ivan z orlom.

Četrtemu pravijo mali zvon. Sv. Trojica, sv. Sebastijan, sv. Valentin

Peti (Florijan) s podobo sv. Florijana in sv. Barbare. — Drugi, tretji, četrti in peti zvon je vliil Ignacij Halzer v Dunajskem Novem Mestu leta 1875.

Šesti je mrliški zvon iz zvonarne Vincencija Samassa leta 1812, Križ, Mati božja, sv. Jožef z Jezusom v naročju.

V stolpiču mestne hiše visi zvon s premerom 42 cm Na njem ste podobi sv. Križa in sv. Alojzija. Sedaj se ne glasi več, ker nima kembeljna. Vliit leta 1862 je klical nekdanj šolsko mladino dopoldne in popoldne k pouku.

(Dalje prihodnjič.)

Župnik Josip Lavtižar.

Ugovori in odgovori.*)

Francosko napisal Abbé de Ségur.

Predgovor.

Ljubi moj čitatelj!

Ta spis sem napisal nalašč za te. Tebi ga posvečujem in sicer prav zato, ker ti na prvi mah ne ugaja. To je pa znak, da ti je prav potreben.

Prestavljalčevo pismo do urednika:

Tu pošiljam Ségurjev prevod. Knjiga je zares krasna in bo veliko koristila slovenskemu ljudstvu. — Prestavljena je že v vse evropske jezike, v francoščini je izšla 102. izdaja. Dovolj jasen dokaz, da je res dobra. Gotovo pokaže tudi marsikateremu Slovencu pot do večne Resnice. In če bi eden sam Slovenec izveličal po njej svojo dušo, bilo bi mi to zadostno plačilo.

Stalo me je precej truda, predno sem jo preložil; zato zelo želim, da bi s 1900. novim letom jela prihajati v »Danici.« Trudil sem se, da bi bil jezik čist in gladek. Povod se ve da to ni bilo mogoče, ker se nisem hotel preveč oddaljiti od teksta. — Imel

Rek je: dober spis je dober prijatelj. Upam, da ti tu predstavljam takega prijatelja, sprejmi ga, kakor se sprejemajo prijatelji: veselo, iskreno. Z istimi občutki ti ga i jaz predstavljam.

Dasi ta prijatelj bolj resno govori, vendar mišlim po vsej pravici, da te ne podolgočasi. Zabičaval sem mu zelo, in obljubil mi je, da ti ne bode propovedoval, ampak da se bode prav zaupno s teboj razgovarjal. Ko prečitaš zadnje poglavje, povedal mi bodeš, če je bil res mož beseda.

Gotovo bo leš kmalu opazil, da so trojni pred sodki, katere pobijam Prvi izvirajo iz brezbožnosti, — ti so najbujši, ž njimi sem tudi pričel. Drugi so le posledice nevednosti. Tretji pa so otroci malodušnosti. Upam, da ti je večina teh ugovorov tuja in da jih nisi nikdar resno zastavljala. Vendar sem je zabil in nanje odgovoril. Morebiti ti bodo v prihodnosti kedaj dobrodošli kot kak protistrup.

Iz prijetnega izkustva vem: naša prava sreča je, da Boga spoznamo in Ga ljubimo ter Mu služimo. Zato iskreno želim, da ta moja sreča — saj je tako čista in stalna! — postane tudi tvoja.

Moj namen je dober, zlasti v naših časih je velikega pomena. Ali je pa tudi spis dober? Upam da; dasi poznam svojo slabost. Gotovo bodeš mislil, da so nekatera vprašanja prekratko razložena. Toda hal sem se, da te utrudim. Boljše je na kratko povedati, da od dolgega časa ne zaspiš. Pač slab spis, pri katerem čitatelj zaspi.

Prosim te, da ne čitaš preveč na enkrat. Rajše beri s pomislekom in skrbno razmotrivaj o razlogih, ki ti jih navajam. Pred vsem te pa prosim: išči resnice, ne odbijaj je, ko ti jo pokažem. Tvoje srce je pošteno in iskreno, zato bode našlo kmalu in lahko luč resnice.

I.

Nikar vedno o veri govoriti!

Odgovor: Zakaj ne?

Saj vera ni nič drugega nego: „da Boga spoznamo, Ga ljubimo, Mu služimo, da vemo, kaj je dobro in da to dobro tudi izpolnujemo.“ Ali je v teh besedah kaj, kar bi ne bilo dostojno tebe in sploh vsakega poštenega in pametnega moža?

Verjemi mi, ti ne poznaš vere. Seveda, kakor si jo ti misliš, pač lahko razumem, da ti je zoprna. Toda vera je vse kaj drugega, kakor si jo domišljia svet.

To ti hočem povedati v kratkih razgovorih prav po domače. Dokažem ti, da je vera za tebe in ti za vero, ker vera daje razumu resnico in srcu mir. Vera ti poučno odgovarja na vprašanja: kdo si? odkod si? kaj je tvoj namen? Vera ti dokaže, da si brez nje bitje, ki je izgrešilo svoj namen, izgubljeno, torej nesrečno bitje.

sem pred sabo pri prevajanju tri proizvode, toda prevajal sem večinoma po Vaši knjizici. — Prosim pa uljudno, da črtate in popravite, kar ni prav. Bode naj takim potem v vsem spisu jezik čist in enoten. Dal Bog svojega blagoslova!

Odličnim spoštovanjem

Prelagatelj.

K temu prestavljalčevemu dopisu mi je opomniti, da sem pregledujoč te sedaj slovenske Ségur-jeve »Ugovore in odgovore« časih tudi sam še kaj prenaresil, pristavil ali pa tudi odvzel — vselej v mislih naše častito bralstvo: slovensko občinstvo. Preved se mora sedaj precej prost imenovati. Slovenci! »Zgodnjo Danico« beroč ne izpustite v tem letniku tudi ne enega odstavka pričujočega lepega delca.

Uredn.

In pa — ali more sploh kaj biti, kar je prikladnejše pazljivosti in trudu razumnega človeka nego je nauk, iz katerega so zajemali največji možje svojo izobrazbo, svojo dušno hrano?

Ali je sploh kaj bolj častitljivega nego je vera, katero so trdili imenitni možje, kakor: sv. Vincencij Pavlanski, sv. Frančišek Ksaverij, sv. Karol Boromej, sv. Frančišek Sal., sv. Bonifacij? — Sam Napoleon je rekel: „Največja zasluga, katero sem učinil Francoski, je bila, da sem jej povrnil katoliško vero. Da ni vere kaj bi postali ljudje? Klali bi se za tisto ženo, ki je lenša; za tisto hruško, ki je mečja.“ Oh, ko bi mogel ti, moj prijatelj, biti priča, kakor sem jaz, kako ta sveta vera otira solze revežem, preobrača srca hudobnežev, pretvarja zločinca v svetnika, ko bi mogel videti, kako vliva v srce mir, upanje, radost, zatajevanje, pokoj, čistost: — da, potem bi ti drugače govoril in vskliknil bi brez dvombe: „Govori mi o veri govori mi vedno o njej! razsvetli mi duha z njeno lučjo, očisti mi srce z njeno svečo milostjo, — z njeno pomočjo me tolaži v tugi!“

Pripusti torej, da ti govorim o veri, a da se prepričaš o njenem vplivu (zelo namreč želim, da se nikdar ne odtegneš temu vplivu), tedaj mi dovoli, naj pričnem najine razgovore z ganljivim dogodkom, kateremu sem bil prisoten in pri katerem sem imel celo opraviti. Ta dogodek bolj dokaže mojo trditev, nego ne vem, kateri drug dokaz.

Leta 1848. je sedel nesrečen podčastnik v vojaški ječi v Parizu; bil je obsojen na smrt in čakal, da se obsodba izvrši. Njegov zločin je bil zares velik. Ubil je s premislekom svojega častnika, da se je maščeval, ker mu je častnik bil preje pretil s kaznijo. Jaz sem bil dušni oskrbnik tej ječi in kot tak sem posetil nesrečnega podčastnika imenom Herbuela. Tolažil sem ga s pomočki sv. vere. Kesal se je svojega zločina, in zato je ponižno sprejemal mojih opominjev. Dva ali tri dni potem, ko je izvedel svojo obsodbo, je prejel sv. zakramente in od tega trenutka je bil ves nov človek. To ni bil več stari Herbuel.

„Sedaj sem“, rekel mi je večkrat, „sedaj sem srečen. Pripravljen sem. — naj ljubi Bog z menoj naredi, kar hoče; miren sem popolnoma. Da moram umreti, mi je le zato žal, ker se ne morem na tem svetu zadostno spokoriti za svoj zločin.“ Izpovedal se je in prejemal sv. obhajilo vsak teden enkrat. Po dvehmesečni ječi so mu naznanili 1. novembra 1848. izvršitev smrtne obsodbe. To strašno naznanilo je prejel s pravo krščansko pokojnostjo. Sicer se je njegovo telo krčevito treslo, toda njegova duša je premagala ta trepet, in ni niti za trenotek izgubil notranjega miru svojega srca.

„Naj se zgodi božja volja!“ rekel je zapovedniku ječe, „vendar priznavam, da po tolikem odlaganju nisem več pričakoval takega izida.“ Jaz sem ostal pri njem, še enkrat se je izpovedal svojih grehov, in podelil sem mu sv. popotnico. Molil je vso noč, le časih je izpregovoril kako besedico z orožnikoma, ki sta ga stražila. Osodepolni voz, ki naj ga odpelje v Vincennes, je došel okrog šeste ure. Herbuel je objel vratarja in ječi zapovednika. Vsi pričujoči so si brisali solze. Nato sem stopil ž njim v zaprti voz.

Med vožnjo je bil miren, celo vesel. Rekel mi je: „Častiti gospod, ne morem Vam dopovedati, kak

je bil včerajšnji dan za me; oh, kako sem bil srečen! To je bil predokus blaženstva, katero mi je dodelila božja previdnost. Vedel sem, da so bili včeraj Vsi sveti, in molil sem ves dan. Zvečer sem bil docela vesel in sem še zdaj. Ne morem povedati, kako sladek notranji mir sem užival to noč. To je bila radost, katere pojmiti ni mogoče." In šel je v smrt! Dostavil je: „Smrt ni nič za me. Vem kam grem — da grem gori k svojemu Očetu, da grem v domovino. V malo trenutkih bodem tam Sicer sem velik grešnik, največji med vsemi — razžalil sem Boga, grešil sem, toda Bog je dobrotljiv in neskončno zaupa in imam v Njega." Ko je nato čital neko molitev, ki ga je spominjala sv. obhajila, je na tihem šepetal: „Moj Bog je pričujoč!" in bil je poln svetega veselja. „Verujem trdno vse resnice svete cerkve. O kako velik mir uživa moja duša! — in kako lep je ta dan! — kmalu bodem pri Bogu." Nato se sopet k meni obrne in mi smehljaje reče: „Častiti oče, pričakoval Vas bodem tam gori — ali bolje — tje noter tudi Vas popeljem." Nato se sopet zamisli: „Jaz nisem nič, le Bog je vse. Kar je dobrega na meni, je Njegovo, in pride od Njega; — jaz nimam nikakih zaslug, jaz sem le velik grešnik."

Pokazal mi je svoj molitvenik¹⁾ in rekel: „Vsi vojaki bi morali imeti tako knjižico. Da sem jo jaz preje čital, ne bi bil storil tega, kar sem bil storil in bi sedaj ne šel na morišče."

Prišel je strašni čas smrti. Dal sem nesrečniku v roke sveto razpelo. Vzel je je in je motril z neizrekljivo ljubkostjo tih šepetajoč: „Moj Odrješitelj, moj Izveličar! Ti si, ki si za me umrl, tudi jaz umrem za Te." Nato je poljubil sveto razpelo.

Vse je bilo pripravljeno. Stopila sva z voza. Herbuel je prosil, naj mu dovolijo, da sam da vojakom znamenje za strel. Dobil je dovoljenje in pote m pravi: „Če mi je bila žala hrabrost tolikega zločina, bode mi pač sedaj tudi hrabrost, da za zločin zadostujem v dejanji." Pokleknil je, in dal sem mu blagoslov. Nato se je postavil pred vojake, ki naj ga ustrelje, in v rokah sveto razpelo držeč zakliče s tresočim glasom: „Tovariši, jaz umrjem kot kristijan, vidite to razpelo našega Gospoda, Jezusa Krista, poglejte ga! Jaz umrjem kot kristijan. Ne storite, kar sem jaz storil. Bodite pokorni svojim predstojnikom!" Še enkrat sem je objel — še en trenutek in slišal sem grozoviti pok — in Herbuel je bil pri Bogu, ki rad odpušča skesanim grešnikom. — Povej mi, ljubi prijatelj, kaj misliš o veri, ki velikega zločinca vodi v tako smrt? Ali ne boš nekoliko premišljeval o taki veri?

A. M.

Marija, če si Mati Božja, pokaži svojo moč!

V majhenem mestecu, katerega prebivalci so se žalibog večinoma udali modernim načelom nevere in dušne mlačnosti, sta pred nekaj leti obhajala dva tuja redovnika sv. misijon, kateri je bil mali verni čredi v največjo tolažbo, a nasprotnikom seveda v največjo

¹⁾ To je med francoskimi vojaki zelo razširjena knjižica: „Manuel du chrétien" — Kristijanu voditelj.

jezo. Približal se je zadnji dan misijona; do pozne noči so imeli duhovniki opraviti v spovednicah. Že so bili odšli spovedanci večinoma vsak na svoj dom, ko vstopi v cerkev mož, kateri že več let ni videl hiše božje od znotraj. S pokrivalom na glavi, zasmejujočega in prezirajočega pogleda koraka skozi srednjo ladijo, dokler ne zavije konečno, polglasno rohneč in preklinjajoč v Marijino kapelico, kjer je jeden izmej redovnikov izpovedoval Groza prešine peščico navzočih; neko gospo, ki je bila uprav na vrsti za spoved, sune surovež proč od spovednice in stopi sam noter.

„Meni vam ni treba dajati blagoslova." začne z zaničljivim glasom: „jaz zaničujem cerkev in duhovnike. Prišel sem le, da vam povem enkrat resnico, ker se drznete s svojimi neslanimi pridigami motiti javni mir v naši občini." In na to je sledila cela poveljenj kletev in psovek zoper misijon, cerkev in vero; sklep tega nesramnega govora je bil bogokleten izrek o sv. spovedi in Materi Božji.

Mirno poslušala redovnik surovo psovanje in preklinjanje. Ko nesramni divjak konča svoje neslanosti, odgovori mu čisto pokojno:

„Dragi gospod, ne morete mi utajiti, da sem vaše ne prav olikano vedenje potrpežljivo prenašal; zato bi vas rad kot poštenega in pametnega moža prosil, da storite tudi vi meni malo uslugo."

„Kaj neki?" zarenči bogokletnik.

„Ne veliko, gospod," odgovori redovnik. „Mož, kakoršen ste vi, ima gotovo pogum. Stopite tedaj pred sliko nebeške Kraljice, katero ste ta trenutek zasramovali, in izrecite lepo počasi samo teh le par besedij: „Marija, če si res Mati Božja, pokaži svojo moč!"

Toliko možatosti je imel mož vendar še, da se ni uprl zahtevi, ki se je stavila njegovemu možkemu pogumu, ali pa — je bila to satanska predrznost? Kratko malo, ustregel je želji duhovnikovi. Celo dalje časa, nego je bilo treba, se je pomudil pred altarjem, in potem ko si je nekaj časa natančno ogledoval podobo Marijino, je odšel mirno in neopazeno iz svetišča. Drugo jutro na vse zgodaj pa je bil že v cerkvi in je vprašal po redovniku

„Častiti oče," mu veli, „nebeška Kraljica je zmaga. Preživel sem nepopisljivo noč, noč kakor sam pekel. Vse moje pregrehe, vsa preklinjanja in bogokletstva in vsi zločini mojih mladih let so mi stopili živo pred oči, tako da bi je lahko z roko prijel, bilo mi je, kakor da me vsak trenutek pravična sodba božja kaznuje in v prah zdrobi. Slednjič v smrtni grozi poskusim jecljati angeljsko češčenje, in kakor nebeški svit me mahoma obide misel na izpoved in izpreobrnjenje. — Sedaj sem tu, s trdnim sklepom, da pričnem novo življenje in zahvalim se za to srečo Bogu Mariji in Vam."

J. M.

Škof Mayláth med visokošolci.

Z veliko vnemo in požrtvovalnostjo deluje sedmograški škof Gustav grof Majláth med svojim narodom. Sovražniki njegovi so morali utihniti, ker njegovemu blagonosnemu delovanju ne more odreči priznanja nihče. — Danes hočemo omeniti le njegovega bivanja med visokošolci v Budapešti, kjer druží sedmograške

vseučiliščnike že več let sem sv. Emerika društvo. To društvo, ki se sicer težko vzdržuje, je vendar že prav veliko storilo za prebujenje in poživiljenje katoliške zavesti med ondodnim dijaštvom.

To društvo je priredilo koncem pretečenega meseca v čast svojemu zaščitniku predstavo, katere se je udeležil v splošno radost dijakov škof Majláth. Da bi vrle dijake še bolj vspodbudil in navdušil za njih poklic in uzorno krščansko življenje, nagovoril je je ta neutrudni apostol sedmograški tako-le:

Ljubljani prijatelji! Rad vam priznam, da sem vselej ginjen, kedar imam priliko muditi se med mladino. Živo se namreč zavedam, koliko sme od vas pričakovati cerkev, koliko domovina! Čutim, kaj zahteva od vas družina in koliko si mora vas vsakdo prizadevati, da se te nade izpolnijo. Ali veselje današnjega dne zame ni popolno. Imam namreč to napako, da se ne morem popolnoma veseliti dobrega, če mislim, da mu še kaj manjka. Povem, da mi je bilo tesno, ko sem stopivši v to društvo zapazil, da mu še nekaj manjka — saj je še vedno tako majheno, dasi obstoja že nekaj let. Kako neprijetno mi je bilo pri srcu, ko sem spoznal, da se oni mladeniči, ki smo je poslali v Budapešto, naj bi se v središču znanstva in omike izobraževali za prihodnost, da se oni katoliški mladeniči, ki smo je doma vzgojili, ne shajajo v tem društvu, kjer bi se skupno navduševali. Da je tako, to mi nikakor ne ugaja. Pa pri tej misli se ne bom dalje mudil, eno upanje pa imam: nadejam se, da se udje tega društva redno shajajo v te prostore, kjer se skupno vspodbujajo in bodre k vspešnemu delu in krščanskemu življenju. To naj društvu pomore do cveta.

A zamolčati tudi ne morem, v čem obstoji poročstvo, da se društvo obdrži in razširi. Porok temu ni samo človeška dobra volja, ni samo medsebojno zaupanje, ni samo skupno delovanje, ampak prvi vzrok in poročstvo obstanka temu društvu je v duši in v srcu. Če srca društvenikov prešinja milost božja, da vsak ud živi po svojem krščanskem prepričanju, to bo tista skrivna vez, ki bo za skupne ideje navdušujoče se mladeniče družila od vseh stranij tega velikega in pokvarjenega mesta Zjedinjenje na ti podlagi, vzgledno življenje posameznikov je šele v stanu dati društvu moč in uspeh.

Kako sem bil prav zaradi tega danes prevzet veselja, ko sem videl, da so vsi društveniki pokleknilni k altarju in prejeli sv. obhajilo! Vseučiliščniki! Če boste tako živeli, če se boste vedli vsi po današnjem vzgledu, povem vam — povem vam, to bo temu katoliškemu društvu vzrok veselega procvita. Toda, dalje ne govorim — s tem preneha prevzvišeni škof — prosim pa Tebe (obrne se k grofu Ferdinandu Zichy-ju) ekscelenca, ki ti je dal dobri Bog dočakati sedemdesetletnico tvojega življenja, povej mesto mene, kaj ti je dajalo moč za tako dolgo, delalno in požrtvovalno življenje, kaj Ti je dajalo luč in vztrajnost in neupogljivo moč! Povej tem mladeničem, da zaslišijo Tvoje besede, kajti mladenič je vedno pripravljen, da se navdušuje za velike vzore. Povej jim to, da tudi ti služijo domovini v duhu in resnici, da pomagajo so-bratom iz revščine in nadloge. Tvoj vzgled bodo posnemali, pristopali radi k altarju in ondi zajemali moč in navdušenje ne iščoč priznanja ljudij in hvale časopisov. (Navdušeni živijoklici).

Ekscelenca grof Ferdinand Zichy je na to povabilo tako ogovoril dijake: Smatram za svojo dolžnost, da se odzovem povabilu prevz. škofa. Povem vam popolnoma odkritosrčno. Dobri Bog je zasadil vero v človeško srca, katero nam je prinesel Odkršenik Jezus Krist, ki jo je izročil rimsko katoliški cerkvi, da jo varuje in hrani. Ljubljani prijatelji moji! Moja mati je bila ona, ki je živela v ti veri in me v njej vzgojila in mi jo v srcu utrdila. In božja milost je bila, ki me je iz človeških zmot vedno privedla k Bogu nazaj. Kaj je idealizem? Duša. Odkodi je duša, od koga telo? Tudi telo je upodobil Bog, a dušo je sam vdahnil v človeka. Ta idealizem klije posebno v mladem srcu. Kajti duša mladeničeva je bolj prosta spon telesa. Ta idealizem v najbolj dovršeni obliki uči vera in Bog. Idealizem se mora iskati le tukaj. Bodite torej idealisti! Ljubite nad vse Boga in njegovo cerkev. Če to storite, vodil vas bo blagoslov idealizma, blagoslov vere varno po zamotanih potih življenja. Naša vspopolnitev je naš namen na zemlji: to pa dosežemo, ako častimo Boga, ga ljubimo in po njegovih zapovedih živimo. To imajte vedno pred očmi in srečni boste, naj bo vaše zemsko življenje skrito ali sijajno. Pri vsem tem naj pa vlada v vas ljubezen do Boga in do bližnjega. (Dolgotrajni živijoklici.)

Oba gosta sta nato vpisala svoji imeni v društveni album in obljubila še večkrat priti.

Tisti dan je obiskal sedmograški škof Majláth tudi Fran Josipov zavod, kjer se vzgajajo gojenci s Sedmograškega in še nekaj drugih zavodov. Prejšnje popoldne pa se je mudil med udi marijanske kongregacije, opravljal ž njimi pobožnosti, izpovedoval je in se posvetoval ž njimi. Kazal se je sploh povsodi za vse skrbečega in neumorno delalnega prijatelja mladine.

F. G.

Salezijansko.

Don Mihael Rua, naslednik Don Boskov, je letošnje leto od meseca januarja do meseca maja bil na dolgem misijonskem potovanju. Obiskal je salezijanske samostane po Francoskem, Portugalskem, Španskem in po Algerijskem v Afriki. V Lizboni na Portugalskem ga je sprejela Nj. Veličanstvo Dona Amelija, kraljica Portugalska, prav slovesno. Razodela je svojo posebno naklonjenost častiti družbi salezijanski ter je obljubila, da bode salezijanske naprave vedno varovala in je izrazila željo, naj bi Salezijanci prevzeli že obstoječe, toda do sedaj slabo delujoče zavetišče in vzgojevališče za zanemarjene dečke. Pripeljala mu je potem svoja oba kraljeva princa Alojzija Filipa, prihodnjega prestolonaslednika in Don Infanta Emanuela ter ga je prosila, naj ju prav posebno blagoslovi. Tudi Nj. Veličanstvo kraljica-mati Marija ga je kar najradostnejše sprejela. Enako je glavar prestolnega mesta prijazno sprejel Mihaela Rua in mu pokazal svojo posebno naklonjenost. Marki Liveri mu je podaril celo 100.000 frankov, kar je blizu 50.000 gld. avstrijske veljave, da kupi 20.000 štirijaških metrov zemljišča za zgradbo novi salezijanski naselbini in ga je zagotovil še svoje daljše pomoči.

Boskova družba Salezijancev mora biti v resnici nekako posebno po previdnosti Božji izvoljena naprava za dobro izgojo mladine ter trdna opora zoper pogubonosne hibe sedanjega časa. Zato se kljub brezverskemu, duhovskim napravam sploh sovrážnemu duhu vendar le tako sijajno širi v neprecenljivi časnini in večni blagor človeštva. Naj lepša ter najimennitnejša črna salezijanskih del pa so besede, katere so izrekli poglavar vesoljne katoliške cerkve, sv. Oče Leon XIII.: „Boskova dela so naravnost kar Božja dela imenovati.“

Ni se torej čuditi, da opažamo po širnem svetu vedno večje zanimanje za Salezijance. Tudi v naši Avstriji se vedno bolj probuja vnema za Boskove naprave. V Lincu na Zgornjem Avstrijskem z veseljem pozdravljajo salezijanske ustanove in je podpirajo. Na Dunaju se vedno bolj gibljejo za Salezijance in delajo priprave za Boskove zavode. V Budapešti na Ogrskem bi se srečne šteli, ako bi imeli Salezijancev za prenovljenje verskega življenja pričeni z vzgojo mladine. Povsodi vidimo vedno živahnije zanimanje za Salezijance. Kaj pa je z našimi Salezijanci na Kranjskem, o katerih je svoječasno mnogo veselega donášala „Zgodnja Danica“? — Kje je tisti, ki bo omogočil salezijansko naselbino v naši beli Ljubljani?

J. S.

Razgled po domovini

Iz Horijula, 24 t. m. Od 17. do 24. decembra so prečastiti gg. očetje Lazaristi (K. Heidrich, Klančnik in Pediček) obnovili sv. misijon Udeležba je bila sijajna uspehi izvrstni, župljani srečni do zadnjega. Sklenil je ganljivo pobožnost presvetli knežskof, ki je s svojo ljubeznijo in svojo gorečnostjo pridobil srca vseh.

Prečastitim gospodom misijonarjem bodi pri srčna zahvala!

P. B.

I. Bratovske zadeve

molitvenega apostoljstva

Nameni za mesec december 1899.

(Spis potrdili in blagoslovili sv. Oče.)

a) Glavni namen

Napredek po krščanstvu.

b) Posebni nameni:

12.) **Sv. Modest.** Društva rokodelskih učencev in pomočnikov. Pospeševalci molitvenega apostoljstva. Ljudski misijoni.

13.) **Sv. Bogomir Bek.** Krščanski delalci in njihova podjetja. Važne stavbinske in kupčijske stvari.

14.) **Praznik presv. Imena Jezusovega.** Zmaga krščanstva nad njegovimi sovražniki. Družba Jezusova. Zaupanje v moč Jezusovega imena.

15.) **Sv. Pavel, puščavnik.** Redovniki. Katoliško društveno življenje. Trgovci. Važna slovstvena dela.

16.) **Sv. Marcel, papež in mučenec.** Hudo skušane družine. Gospodarsko izboljšanje kmečkega stanu. Katoliški shodi

17.) **Sv. Antonij, opat.** Katoliški poslanci. Več verskih bratovščin. Cerkevne stavbe.

18.) **Sv. Petra stol.** Zedinjenje vseh narodov pod vrhovnim poglavarjem rimskim papežem. Razširjenje sv. vere. Spreobrnjenci.

N.

Molitev,

(ktero naj bi molili udje molitvenega apostoljstva.)

Gospod Jezus Krist! V edinosti s tistim Božjim namenom, s katerim si Ti, sam Bog, Gospoda poveličal nekdanj na zemlji s Svojim presv. Srcem, in Ga še sedaj neprenehoma v najsv. Zakramentu po vsem svetu do konca časov poveličuješ, in da posnemam presv. Srce preblažene, vselej brezmadežne Device Marije, Ti darujem danes in vsak hip današnjega dneva vse svoje namene in misli, vsa svoja čutila in želje, vsa svoja dela in besede. (100 dnij odpustka enkrat na dan Leon XIII 1885.)

Zlasti Ti je darujem za duhovne vaje, kakor tudi zavse v tem mesecu in sosebnost za današnji dan udom molitvenega apostoljstva priporočene zadeve.

O sladko Srce mojega Jezusa, stori, da Te vedno bolj ljubim! Amen. (Vsakokrat 300 dnij odpustka; enkrat v mesecu, če se moli vsak dan, popolni odpustek. Pij IX. 26 listop. 1876.)

Sladko srce Marijino, bodi moje rešenje! (300 dnij odpustka vsakokrat. Pij IX 1852.)

O sveti Jožef, predpoda in varuh častilcev presv. Srca Jezusovega, prosi za nas! (100 dnij odpustka enkrat na dan. Leon XIII 1892.)

Sveti nadangelj Mihael, sv. Ciril in Metod, sv. Bonifacij, bl. Peter Kanizij, prosite za nas! N.

Raznoterosti.

Čudežno ozdravljenje v Lurdu. Med bolniki, ki so vlani prišli v prvi polovici meseca majnika z alzaškimi romarji v Lurd, je bil tudi neki cerkovnik po imenu Josip Weibel, iz Scherlenheima v Alzaciji. Že pred 7. leti, ko je še bil vojak, je izgubil popolnoma svoj glas. Radi tega je bil odpuščen iz službe in je zato dobival na mesec 30 mark pokojnine. Župnik njegove občine ga je vsprejel za cerkovnika pri svoji cerkvi. Vsako leto je moral iti pred vojaškega zdravnika da ga pregleda, če sme še dobivati pokojnino. Slednjič je zdravnik izjavil da se mu ne bo nikdar več povrnil glas. Weibel je bil zelo žalosten, odloči se, da pojde v Lurd. Meseca majnika je šel v Lurd. Precej po prvem izmivanju je čutil, da mu je nekoliko bolje, dasi še ni mogel govoriti. Vendar je upal, da popolnoma ozdravi; preje noče zapustiti Lurda. Stanje njegovo je bilo vedno ednako. Alzacjanje so se že odpravljali na pot, a pred odhodom hočejo še enkrat pozdraviti presveto Devico v procesiji. Weibel se njim pridruži, dasi mu ni bilo mogoče z drugimi vred peti. Toda kaj se pripeti? Vsi, ki so bili blizu, se obrnejo k njemu in se čudijo. Weibel je pel kakor drugi božjepotniki. Prve njegove besede po preteku sedmih let so bile pozdrav močni Devici.

—n.

Kako je sodil cesar Josip II o dvoboju. Cesar Josip II. je izdal l. 1771. ukaz, s katerim naroča nekemu generalu svoje armade, da pozove dva dvobojevalca grofa pl. K. in stotnika W. pred vojno sodišče. „Grof pl. K.“ tako stoji med drugimi v cesarskem odloku, „je nagle jeze, mlad, ohol, poln krivih predsodkov o časti. Stotnik W. je star vojak, ki hoče vsako stvar poravnati z mečem in samokresom. Jaz ne maram in ne trpim nikakega dvo boja v svoji vojni in zametujem načela

onih, ki ga branijo in ga hočejo opravičiti, ter hladnokrvno prebadajo drug drugega. Ako imam častnikov, kateri se pogumno podajajo v vsako nevarnost pred sovražnikom in kažejo srčnost in neustrašnost pri naskoku in obrambi, čislam je nad vse. Če bi pa bili morda med njimi možje, ki so pripravljani maščevati se in sovražiti svojega nasprotnika, take zaničujem; takega človeka ne smatram nič boljšega, nego kakega rimskega gladijatorja. Tako barbarska navada, ki je primerna stoletju tartarskih knezov, in ki je imela že večkrat tako žalostne posledice za posamezne družine, se mora zatreti in kaznovati, in naj me stane tudi polovico mojih častnikov. Še so ljudje, kateri z značajem pravega junaštva združujejo tudi lastnosti dobrega podanika; in tak more biti le oni, ki čisla državne zakone.*

M. K.

Vesten gostilničar. — Pred nekaj leti je prišel v občino Sterzing na Tirolskem okrajni glavar, da bi se nekaj posvetoval z občinskim odborom. Da bi stvar bolj gotovo opravil, izbral si je nedeljo in prišel prav ob času, ko je zvonilo k službi božji. Želel je stopiti še v gostilno, da bi se nekoliko okrepčal. A gostilničar je uprav vrata zaprl in se odločno izjavil: „Oprostite, blagorodni gospod; ko ob nedeljah skupaj odzvoni, zaprem svojo gostilno in tako storim tudi dunes.“ Gospodu okrajnemu glavarju je tako ugajala moževa značajnost, da je tudi sam z njim šel k službi božji.

S. E.

Listek.

(Družbe sv. Cirila in Metoda) šentpetrski podružnici, ženska in moška, sta 7. t. m., strogo poštenim načinom veseljevali. Prepuščena jima je bila zato sokolska dvorana „Narodnega doma“. Kar trlo se je občinstva izmed vseh stanov; tudi višega vojaštva je bilo. Čistega dohodka nam obljublajo nad 1800 K. Takega obilja se do sedaj še ni doseglo pri nobeni veselici. — Tudi družbi tako naklonjeni presvitli knežškof dr. Anton Bonaventura nam je te dni podaril 100 K — 400 K pa nam je poslal po umrli svoji soprogi Ani g. Jakob Pukl, urednik domorodnemu listu „Der Süden“ z Dunaja — Res da se nas Slovenci spominjajo vsepovsod; a res je tudi to, da nas ogromno stanejo vedno razširjevani nasi zavodi. In kakošen duh veje v njih? Vse vam je odgovorjeno, če vam navedemo svojo devizo „Bog cesar, domovina“ in pa to dejstvo, da so skoraj izključno šolske sestre naše učiteljice.

„Zgodnja Danica“ je za 1900. leto preskrbljena s prelepim blagom. Prav vse leto utegne razveseljevati svojih bralcev z župnik Josip Lavtižarjevim spisom: „Cerkve in zvonovi kranjskega dekanata.“ Isto tako bode prinašala francoskega pisatelja Segura sloveče „Ugovore in odgovore“ tudi bržčas celo do prihodnjega novega leta. Že radi teh dveh spisov bi želeli bilo, da se „Danica“ razširi prav po vsem Slovenskem začeni pri imenitnih naših hišah do kočice najpriprostejega seljaka.

Vpeljava kronske veljave Vsled najvišjega sklepa z dné 21. septembra 1899 (drž. zak. št. 176) stopi s 1. januarjem leta 1900 na mesto dosedanje avstrijske veljave kot izključno zakonita deželna vrednota-kronska veljava, kakor jo ustanavlja zakon

z dné 2. avgusta 1892 (drž. zak. št. 126) Od omejenega dné dalje se morajo voditi v kronski veljavi vse knjige in vsi računi korporacij, zakladov, društev in zavodov, ki stojé pod posebnim javnim nadzorstvom, ki imajo dolžnost javno dajati račune ali služijo javnim namenom. V smislu te odredbe so torej izdelati vsi cerkveni računi za leto 1899 še v dosedanji avstrijski veljavi; koncem leta 1899 preostala gotovina pa je prenesti, preračunjena v kronsko veljavo, v leto 1900.

J

Škofijska kronika.

Premilostni g. knežškof dr. Ant. Bonaventura Jeglič je sveto noč 25. dec. p. l. po dovršenih molitvah opravil slovesno sveto mašo v stolnici. Drugič je maševal v svoji domači kapeli, tretjič pa sopen slovesno v stolnici ob deseti uri. Popoldne je pridigoval tu v slovenskem jeziku, zadnji dan leta pa zvečer ob šestih v nemškem jeziku. Ker se je smela letos novega leta dan izredno vršiti božja služba o polunoči, dospel je Premilostni v stolnico eno uro pred polunočjo in je ondi molil do pričetka sv. maše, katero je sam daroval. Kakor je bilo po vseh ljubljanskih cerkvah to uro polno pobožnih molilcev, prav tako je bila tudi stolnica natlačena. Med sv. mašo je Premilostni obhajal gg. bogoslovce in moške molilce sv. R. Telesa, druge vernike pa drug duhovnik pri altariju sv. R. Telesa. Zjutraj ob osmih tega dne je podelil bogoslovcem 1. leta tonzuro in bogoslovcem drugega leta manje redove. Ti dni se je udeleževal tudi božičnih predstav po raznih ljubljanskih zavodih n. pr. v Marijanišči, v otroškem vrtcu pri sv. Florijanu v Lichtenturnovem zavodu in v Rokodelskem domu.

Iški župnik veleč. gosp. Jakob Dolenc je 26. dec. v. l. večkrat previden s sv. zakramenti, umrl ter bil pokopan 29. p. m. ob 10 uri na pokopališču Grubenica na Igu. Bil je v vsem svojem občevanju jako priljuden mož. Četrtek 28. dec. p. l. je pa zamrl č. g. Iv. Pavlič, kurat na Primskovem pri Kranji. Kot bogoslovec je s spisom astronomične vsebine pozornost vzbudil takratnemu kn. šk. Krizostomu. Sklenili so ohraniti si nadarjenega peresnika v spominju. Spis kot „Slovenčev“ podlistek jim je prebral bil podpisani urednik. Ob počitnicah in po l. 1886 dokončanih študijah je pri dobrotnem dekanu veleč. g. Mežnarcu bivajoč živel le med knjigami, ki jih v obilici nudi uprav kranjska župnijska knjigarna. Urednik temu listu ne obžaluje, da se je potrudil, ko bi ga bil spraviti mogel takrat v više duhovniško vzgojevališče na Dunaj. Kjerkoli je Pavlič služboval kot dušni pastir, povsod so ga zaradi njegovega ljudomilega nastopanja vzljubili. Sicer priprostim načinom govorjenim njega pridigam je vender le kmalu zasledilo ljudstvo globokega in izobraženega duha tako, da se je zveselilo, kadarkoli je stopil na leco. Bogoslovskim in svetnim vedam — sosebnosti matematiki — je bil do zadnjega zvest prijatelj — do zadnjega zvest dolžnostim svojega stanú. Škoda takih močij v prezgodnji zeleni grob! Izročil ga je saboto popoldne, 30. p. m., na Primskovem materi zemlji veleč. g. dekan Mežnarec ob mnogobrojni udeležitvi duhovščine in vernikov. V. M. P.

„Danica“ 1899. leta in vabilo k naročitvi za 1900. leto.

S 1. januarjem 1899 sem prevzel uredništvo „Zgodnji Danici“ v Ljubljani tem pogojem: da se nas k hasnovitemu delovanju združi delalcev množina.

Ni me varalo pričakovanje, ker zbralo se je krog mene to pretečeno leto veliko svežih moči. In skoraj brezizjemno so mi to hvaležni gojenci in učenci.

Zato mi je to zadostilen čut, čast. bralci, ker tem potem žanjem, in sicer žanjem vse leto, v vseh dobah in ob vsakem vremenu.

„Danici“ je bila že koncem 1897. leta usojena smrtna ura. A to bi bila izguba za Slovence in črna nehvaležnost bi bila do velmož, ki so „Danici“-buditeljici več kot pred polustoletjem užgali tisto blago luč, koja je na cerkvenem in na narodnem polji svetila svojemu ljudstvu jasno naprej.

Pravi Slovenec ne sme biti nehvaležen. Zato sem že takrat obljubil uredništva: če mi to le sploh mogoče postane ob prevzetih drugih svojih dolžnostih.

Božja pomoč — hvaležnostno izjavljam — je bila v tem mojem prvem uredništvem letu z vsemi nami. Ali so Vam, č. bralci, všeč bili ti moji večidel mladi sodelalci na „Danicinem“ poprišči — tega ne vem. A to Vam vsem, njim v pohvalo, povem: da meni so všeč.

In ko bi družega dosegli ne bili svojim pridnim peresom, to so dosegli, da so pišoč vsak trenotek prostega si časa porabili isto tako v svojo nadaljno izobrazbo, kot v pravo izobrazbo svojega rodu. To je doseženo ob tem njihovem delu pri „Danici“, da vrednost časa ceneč v svojem poznejem življenji nikdar ne potožijo roke si nad glavo križajoč: „Oj, kako dolgčas!“ To je doseženo, da bodo poznejša leta v kateri si že bodni brezposelnosti znali seči po knjigi ter pridno prebirali in se učili in morda pisali: sv. cerkvi v rast, in narodu v čast. Njihovi vnemi prelepa zahvala!

Uredništvo je to preteklo leto zavzemalo stalo v vsem uklanjajoče se sv. cerkvi in njeni sodbi; zaščitujoč ugled obširnega avstrijskega cesarstva in do dna duše ljubeč svojo slovensko domovino. Vstrajati hoče na tej poti tudi v prihodnje v vsej prizanesljivi ljubezni do vsacega bližnjika vselej na to delujoč: da nikogar od sebe ne odbije ter slednjega sebi pridobi.

Vsacega pisatelja častito ime ali znamko bode uredništvo tudi v naprej podpisavalo sostavkom. Tako postane vsak odgovoren za svojega spisa vsebino. Tudi je vsak „Danicin“ čitatelj opazoval, da so se dopisnikom pustile njihove raznovrstne slovniške oblike: če so se le po nekolikem opravičene mogle imenovati. Tem potem si je in si bo uredništvo utrdilo to zaželeno stalo, da je za vsebino in za obliko le toliko odgovorno, kolikor ga veže postava.

Treh slovničnih svetinj pa je sklenilo uredništvo štititi v svojem listu, ker nasprotna pisava kar največ škoduje izolikovanju našega lepega jezika. Zato bo pisalo v vseh sestavkih poluglasnik „e“ — ki se je zoper Levstik-ova določila jel opuščati celo v naših najboljih spisih. Glede breznaplasnic mu bodo vodila Svetec—o. Ladislav—Šolarjeva še vsak čas premalo razumeta pravila. Prav posebno pa hoče čuvati nad „l-ovo“ čistoto. Ko bi namreč Slovenci vrgli te svoje krasnodoneče oblike z „l-om“ iz svoje pisave — osuróvili so in za eno, dve stoletiji nazaj potisnili svojo kot zvon pojočo govorico.

„Danicino“ založništvo postavlja za leto 1900 naslednje cene:

„Danica“ za vse leto po pošti	7 kron	—	vinarjev.
„ pol leta „ „	3 „	50 „	„
V Ljubljani prejimana za vse leto	6 „	—	„
„ „ „ pol leta	3 „	—	„
„ „ „ ¼ leta	1 „	50 „	„

Za prinašanje na dom se plačuje 40 kr. na leto. Posamezne številke so po 10 kr. Za spreminjanje napisa med letom 15 kr.

Naročnina se pošilja po najcenejši poti poštnimi nakaznicami z naslovom: „Blaznikova tiskarna v Ljubljani.“

Vsem Vam čc. „Danicinim“ pisateljem in bralcem in Vam kakoršnim že bodi podpornikom — vsemu našemu narodu najblažeje novo leto!

Ljubljana, 24. decembra 1899.

Tomo Zupan.